

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

28 січня 2016 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 272/дп-16

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у складі дисциплінарної палати:

головуючого – Патрюка М.В. – доповідача,

членів Комісії: Бутенка В.І., Заріцької А.О., Луцюка П.С., Макарчука М.А., Прилипка С.М., Устименко В.Є., ,

розглянувши питання про відкриття дисциплінарної справи стосовно судді Голосіївського районного суду міста Києва Шумко Аліни Володимирівни за зверненням адвоката Александренка В.В.,

встановила:

У вересні 2015 року на адресу Комісії надійшло звернення адвоката Александренка В.В. щодо поведінки судді Голосіївського районного суду міста Києва Шумко А.В.

Заявник зазначає, що у провадженні судді Шумко А.В. перебуває цивільна справа № 752/11450/15-ц за позовом ОСОБА_1 до ОСОБА_2 про розірвання шлюбу. Відповідачем ОСОБА_2 14 серпня 2015 року подано до суду заяву, в якій вона просила надати подружжю час для примирення та доручила підтримати цю заяву у судовому засіданні своєму представнику – адвокату Александренку В.В. Під час розгляду даної справи в судовому засіданні 14 серпня 2015 року суддя Шумко А.В. відмовила адвокату Александренку В.В. у допуску до участі у справі, повідомивши, що Сімейний кодекс України не передбачає участі представника сторони у судових справах про розірвання шлюбу, та заяву відповідача ОСОБА_2 про надання подружжю часу для примирення не розглянула у зв'язку з першою її неявкою в судові засідання. Адвокатом Александренком В.В. 27 серпня 2015 року подано заяву з проханням постановити мотивовану ухвалу або надати письмову відповідь стосовно недопущення його до участі у справі № 752/11450/15-ц. У відповідь на цю заяву листом судді Шумко А.В. повідомлено, що судові засідання 14 серпня 2015 року було відкладено у зв'язку з першою неявкою відповідача та з огляду на те, що Сімейним кодексом України не передбачено можливості представництва при розірванні шлюбу за відсутності довірителя. Як вважає заявник, суддею Шумко А.В. не враховано, що хоча сімейне

законодавство не передбачає можливості розірвання шлюбу представником одного з подружжя або їх обох за довіреністю останніх, це стосується розірвання шлюбу виключно в порядку статті 106 Сімейного кодексу України (розірвання шлюбу органом державної реєстрації актів цивільного стану за заявою подружжя, яке не має дітей) та статті 107 цього Кодексу (розірвання шлюбу органом державної реєстрації актів цивільного стану за заявою одного з подружжя). При цьому Цивільний процесуальний кодекс України не обмежує позивача, який подав до суду позов про розірвання шлюбу, або відповідача брати участь у цивільній справі через представників, а також не вимагає обов'язкової особистої присутності сторони при розгляді справи про розірвання шлюбу. Тому, на думку заявника, суддя Шумко А.В. у непередбачений законом спосіб усунула відповідача ОСОБА_2 в особі її представника від доступу до правосуддя.

З урахуванням викладених обставин заявник просить Комісію притягнути суддю Шумко А.В. до дисциплінарної відповідальності із застосуванням до неї дисциплінарного стягнення у виді догани (з позбавленням права на отримання доплат до посадового окладу судді протягом одного місяця).

Відповідно до статті 95 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" членом Комісії проведено перевірку викладених у зверненні фактів та обставин.

Розглянувши висновок члена Комісії та зібрані під час перевірки матеріали, заслухавши доповідача, Комісія дійшла висновку, що у відкритій дисциплінарній справі стосовно судді Шумко А.В. необхідно відмовити з таких підстав.

Установлено, що ухвалою судді Голосіївського районного суду міста Києва Шумко А.В. від 24 липня 2015 року відкрито провадження у справі № 752/11450/15-ц за позовом ОСОБА_1 до ОСОБА_2 про розірвання шлюбу та призначено її до розгляду на 14 серпня 2015 року.

У судовому засіданні 14 серпня 2015 року з'явилися позивач ОСОБА_1, представник відповідача ОСОБА_2 - Александренко В.В. Зважаючи на те, що у справах про розірвання шлюбу Сімейним кодексом України не передбачено представництво, а відповідач ОСОБА_2 у судовому засіданні не з'явився, суд відклав розгляд справи на 14 вересня 2015 року.

До суду 27 серпня 2015 року надійшла заява представника відповідача ОСОБА_2 - Александренка В.В. щодо незаконного усунення відповідача від доступу до правосуддя, в якій заявник просив постановити мотивовану ухвалу або надати письмову відповідь стосовно недопущення представника відповідача за довіреністю у судовому засіданні 14 серпня 2015 року до участі у розгляді справи № 752/11450/15-ц.

Листом судді Шумко А.В. від 31 серпня 2015 року Александренку В.В. повідомлено, що судовому засіданню 14 серпня 2015 року було відкладено у зв'язку з першою неявкою відповідача та з огляду на те, що Сімейним кодексом України не передбачено можливості представництва при розірванні шлюбу за відсутності довірителя. З цього приводу судом постановлено та оголошено

ухвалу із зазначенням мотивів у судовому засіданні, не виходячи до нарадчої кімнати відповідно до вимог частини 4 статті 209 Цивільного процесуального кодексу України.

У своїх поясненнях суддя Шумко А.В. зазначила, що за загальним правилом, визначеним частиною 1 статті 38 Цивільного процесуального кодексу України, сторона цивільного процесу може брати участь у цивільній справі особисто або через представника. Водночас згідно з вимогами статті 112 Сімейного кодексу України суд, розглядаючи позов про розірвання шлюбу, зобов'язаний з'ясувати фактичні взаємини подружжя, дійсні причини позову про розірвання шлюбу та інші обставини життя подружжя і відповідно до статті 111 цього Кодексу вжити заходів щодо примирення подружжя, якщо це не суперечить моральним засадам судочинства. У зв'язку з цим Пленум Верховного Суду України в постанові від 21 грудня 2007 року № 11 "Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ спільного майна подружжя" зазначив, що суди повинні уникати формалізму при вирішенні позовів про розірвання шлюбу, повно і всебічно з'ясовувати фактичні взаємини подружжя. З урахуванням специфіки спору про розірвання шлюбу забезпечити виконання визначеного статтею 112 Сімейного кодексу України обов'язку суду об'єктивно з'ясувати фактичні взаємини подружжя за відсутності однієї зі сторін є проблемним, оскільки її представник може не знати деталей подружнього життя та адекватно реагувати на пояснення другої сторони, відповідати на її запитання та питання суду. Також у пункті 15 вказаної постанови Пленуму Верховного Суду України звернуто увагу судів на те, що сімейне законодавство не передбачає можливості розірвання шлюбу представником одного з подружжя або їх обох за довіреністю останніх, а правила Цивільного кодексу України про представництво, довіреність і доручення на ці правовідносини не поширюються. І хоча така позиція міститься у пункті, в якому йдеться про реєстрацію розірвання шлюбу згідно з частиною 1 статті 115 Сімейного кодексу України, ці рекомендації надаються саме судам, а не органам державної реєстрації актів цивільного стану. За змістом статей 38, 44 Цивільного процесуального кодексу України представник бере участь у справі від імені особи, яку представляє, а не від себе особисто. Тому Александренко В.В. необґрунтовано стверджує про відмову йому судом у доступі до правосуддя.

Станом на час проведення перевірки розгляд справи № 752/11450/15-ц не завершено. Оцінка процесуальних дій судді до ухвалення судом остаточного рішення у справі є втручанням у здійснення правосуддя, що суперечить вимогам статей 126, 129 Конституції України.

Підстави дисциплінарної відповідальності судді визначено статтею 92 Закону України "Про судоустрій і статус суддів".

Оскільки в діях судді Шумко А.В. не вбачається ознак дисциплінарного проступку, передбаченого статтею 92 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", підстави для відкриття дисциплінарної справи стосовно неї відсутні.

Керуючись статтями 92-95, 101, 108 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", Вища кваліфікаційна комісія суддів України у складі дисциплінарної палати

вирішила:

відмовити у відкритті дисциплінарної справи стосовно судді Голосіївського районного суду міста Києва Шумко Аліни Володимирівни за зверненням адвоката Александренка В.В.

Члени Комісії:

В.І. Бутенко

А.О. Заріцька

П.С. Луцюк

М.А. Макарчук

С.М. Прилипко

В.Є. Устименко